

ROZWIÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Poniedziałek, dnia 13 października 1919 roku.

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia po „Rozwoju” przyjmuje wyłącznie Centralne Biuro ogłoszeniowe Związku prasy prowincjonalnej — Zgoda № 1 w Warszawie.

Nr. 275

Cena prenumeraty:
w Łodzi
kwartalnie Mk. 14.40
miesięczn. 4.80
Za roznośnienie
10 fen. miesięcznie.
przez pocztową:
kwartalnie Mk. 19.50
miesięczn. 6.50

Kalendarzyk:
15.X Edwarda Kr. W.
14.X Kalksta.
15.X Teresy.
16.X Martyniana.

Redakcja
w Łodzi
Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28.

OGŁOSZENIA: Przed tekstem lub w tekście 2 marki za tekst w 65 fenitach w nagłówku i marka za wiersz politycy. Drobnym ogłoszeniem 10 fen za wyraz. Najmniej 80 fen. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w PABJANICACH u p. Groblińskiego. Nowy Rynek, Kiosk; w ZGIERZU u p. Lacha, Kiosk.

Ewakuacja prowincji nadbałtyckich.

Wiedeń, 12 października. (PAT.) Odpowiedź na notę Niemiec w sprawie ewakuacji prowincji bałtyckich odeszła w piątek wieczorem z Berlina. Ogłoszona ona będzie w poniedziałek, lecz możliwym jest, że rząd niemiecki opuści ją już w niedzielę. Przypomnieć należy, że projekt noty wygotowany został przez marszałka Focha. Rada Najwyższa skorygowała i

uzupełniła go tak, jak tego ostatnie wydarzenia wymagały. Rządy sojusznicze godzą się na to, by komisja sojusznicza kontrolowała zarządzenia wydawane przez rząd w Berlinie w sprawie ewakuacji Kurlandji, Litwy, Łotwy i Estonji i uzupełniła je zarządzeniami bardziej skutecznymi i będzie na miejscu czuwała nad wykonaniem tych zarządzeń.

Armja von der Goltza liczy 40,000.

Wiedeń, 12 paźdz. (PAT.) „Neue Freie Presse” donosi z Berlina pod datą 11 bm. Rotenbergska „Presse-Agentur” donosi z Rygi, że armja generała von der Goltza bez przygotowania artyleryjskiego rozpoczęła ofensywę na południe. Bitwa toczyła się w odległości 18 kilometrów od Rygi. Do dziś godzina 4 po południu (środa) zdołali lotysze utrzymać swe pozycje. Wedle obliczeń lotewskiego sztabu generalnego generał von der Goltz rozporządza

armją 30 — 40,000 ludzi. Popiera jego akcję pułkownik rosyjski Bermont. Bermont oświadczył wobec jednego korespondenta, że rozpoczyna akcję. Wznowienie blokady przez koalicję nie będzie miało w najbliższym czasie znaczenia, albowiem Niemcy rozporządzają narazie tegorocznymi zbiorami. Bermont zamierza zdobyć najprzód Estonję i Inflanty, a potem rozpocząć akcję przeciw bolszewikom.

Wojska niemieckie atakują.

Wiedeń, 12 października. (PAT.) „Daily Chronicle” donosi z Rygi, że wojska niemieckie liczące 20,000 żołnierzy, zaatakowali lotyszy w odległości kilku kilometrów od Rygi. Depesze zaopatrzyło biuro Wolfa w uwagę, iż wojna nieścista, gdyż w grę wchodzi tu wojska rosyjskie generała Awatowa—Bermonta.

Wiedeń, 12 października. (PAT.) „Daily Chronicle” donosi z Rygi, że wojska niemieckie liczące 20,000 żołnierzy, zaatakowali lotyszy w odległości kilku kilometrów od Rygi. Depesze zaopatrzyło biuro Wolfa w uwagę, iż wojna nieścista, gdyż w grę wchodzi tu wojska rosyjskie generała Awatowa—Bermonta.

Odezwa Goltza.

Wiedeń, 12 października (PAT.) B. K. donosi z Berlina pod datą 11 bm.: Generał von Goltz wystosował do wojsk w prowincjach nadbałtyckich krótkie ultimatum, w którym wzywał żołnierzy, aby usłuchali wydanego przez niemiecki rozkazu opuszczenia tych prowincji.

Wojsko Denikina w odległości 200 klm. od Petrogradu.

Wiedeń, 12 października. Ze Sztokholmu donoszą, że przednie strażyska wojsk Denikina stoją o 200 klm. od Petrogradu. W Petrogradzie i Moskwie anarchja zupełna, jeden zamach następuje po drugim. Ostateczna likwidacja bolszewizmu jest coraz bliższą.

Wyjazd tajemniczy floty.

Wiedeń, 12 października. (PAT.) Okręty niemieckie nie mają prawa zawijać do portów nadbałtyckich, ani też wyjeżdżać z tych portów. Wobec ataków na Rygę, nie można nie krążyć na morzu Bałtyckim. Wedle ostatnich wiadomości cała flota angielska stojąca w zatoce wyjechała w kierunku niewiadomym.

Przeciw bolszewikom.

Paryż, 12 października (PAT.) Rada Najwyższa wystosowała do wszystkich rządów notę, w której zwraca uwagę, że rządy ententy nie pozwalają swoim obywatelom na nawiązywanie stosunków z bolszewikami. Nota wzywa rządy państw neutralnych, aby nie dopuściły do nawiązywania stosunków przez swych obywateli z bolszewikami.

Wzbroniono Niemcom żeglugi na Bałtyku.

Wiedeń, 12 października. (PAT.) B. K. donosi z Berlina pod datą 11 bm. Biuro Wolfa donosi, że rządowi niemieckiemu doręczono dziś po południu następujący telegram międzynarodowej komisji morskiej: Z powodu ataku na Rygę zabroniono wszelkie pozwolenia na żeglugi dla okrętów niemieckich na Bałtyku. Okręty, które znajdują się na Bałtyku

Rozruchy w zagłębiu Saary.

Sarrelouis, 12 paźdz. (PAT.) Gen. Ardauer wydał onegdaj następującą odezwę: Od godz. 4 po południu panują rozruchy na ulicach Sarrelouis; obrabowano wiele sklepów. Pracownicy kolei strajkują, a do strajku przyłączyła się część metalowców. Według krążących pogłosek ma jutro wybuchnąć strajk w całym zagłębiu Saary. Dla utrzymania spokoju i porządku generał, jako naczelny zarządca zagłębia Saary, ogłosił stan oblężenia w tym zagłębiu.

Komunikat sztabu generalnego.

Warszawa, 12 października. (PAT.) Front litewsko-białoruski: Na północ od Dryssy ogniem naszej artylerji ciężkiej został uszkodzony most kolejowy na rzece Ustrycy. Oddział naszej floty pińskiej zaatakował przeciwnika na wschód od Petrykowa pod wsią Szysztiowice, zmusił go do cofnięcia i pozostawienia w naszym ręku karabinu maszynowego, dużo broni ręcznej, amunicji i materiału wojennego. Zresztą na całym froncie starć poważniejszych nie było.

Front wołyński: Nic nowego. W zastępstwie szefa sztabu generalnego *Haller, pubk.*

Przyjazd Naczelnika Państwa do Krakowa.

(Od własnego korespond.)
Kraków, 12 października. Dowiadujemy się, że w związku z uroczystością dla upamiętnienia zjednoczenia armji polskiej, zapowiedzianą na dzień 19 go b. m. w Krakowie, oczekiwany jest przyjazd Naczelnika Państwa do Krakowa.

Prócz udziału w uroczystości wojskowej mieć będzie Naczelnik Państwa sposobność zetknięcia się z szerszymi warstwami ludności naszego miasta.

W czasie uroczystości w dniu 19-ym b. m. wręczony zostanie gen. Hallerowi stosowny dyplom honorowy.

Filareci krakowscy.

Kraków, 12 października (PAT.) Święto filaretów. Z okazji otwarcia wszechnicy wileńskiej i rocznicy zawiązania towarzystwa filomatów i filaretów w Wilnie, odbył się dziś staraniem młodzieży akademickiej, zgrupowanej w związku filaretów, uroczysty obchód. Rano odprawiona została msza święta na Wawelu. Po nabożeństwie wygłosił przemówienie generał Haller i prof. Sikorski. Z Wawelu odbył się pochód młodzieży szkolnej szkół średnich przez rynek do teatru imienia Słowackiego, gdzie odbyła się Akademia. Odczyt wygłosił prof. Sinko, przemawiał przedstawiciel młodzieży Truchim. Wieczorem teatr dał uroczyste przedstawienie „Wyzwolenia”, poprzedzone przemówieniem prof. Pochmarskiego. W teatrze powszechnym przemawiał dyrektor Wiśniewski.

„Neutralni” nie będą przyjęci na Uniwersytet warszawski.

Warszawa. Minister oświaty oświadczył delegatowi żydowskiego komitetu akademickiego, że słuchacze „neutralni”, którzy nie chcieli wstąpić do służby w wojsku polskim, nie będą przyjmowani na Uniwersytet.

Wielka kradzież.

Kraków, 12 października. (PAT.) Sąd w Rzeszowie rozesał listy gończe za niejakim Janem Leśnickim, który wraz ze współnikami włamał się do Banku Zastawniczego w Rzeszowie i skradł papiery wartościowe i kosztowności wartości 2 milionów.

Węgiel cieszyński.

Cieszyn, 12 października (PAT.) „Dziennik Cieszyński” zamieszcza wywiad jednego ze swoich współpracowników z członkami komisji węglowej dla centralnej Europy. Z wywiadu tego wynika, w jak ciężkim położeniu znajduje się cała Europa pod względem zaopatrzenia w węgiel. Pokazuje się, że Polska otrzymuje ze Śląska cieszyńskiego tylko 328 wagonów węgla i 80 wagonów koksu dziennie. Gdyby nie styczniowy napad czeski, to znaczy gdyby została utrzymana ta granica polsko-czeska, jak to wynikało z umowy listopadowej, Polska otrzymaby dziennie około 1000 wagonów węgla.

Wypadek aeroplanowy w Krakowie.

(Od naszego korespondenta.)

Kraków, 12 października. Wczoraj wydarzył się na Błoniach rakowickich wypadek z aeroplanem, który tylko dzięki szczęśliwemu zbiegowi wypadków nie pociągnął większych ofiar.

Oto w porze południowej ujrzeni przechodnie aeroplan szybiący w wysokości jakich 20 metrów, który nagle stracił równowagę, zachwiał się i spadł. — Dwóch oficerów z załogi aeroplanu miało być ciężko kontuzjowanych, a sam aparat uszkodzony.

Sprawa Szwarcenzera.

(Od własnego koresp.)

Wrocław, 12 października. W mieście naszym wzrasta z każdym dniem ogromne zainteresowanie sprawą Szwarcenzera, oskarżonego o szpiegostwo oraz o denuncjację przed Niemcami rozstrzelanego przez nich ks. Pruskiego, a mająca się odbyć dopiero za kilka tygodni. Wejście na salę będzie możliwym jedynie za biletami, w które można się zaopatrzyć jedynie u sekretarza sądu.

Z nędzarza — milionerem.

(Od wł. korespondenta.)

Praga, 10 października. Jak donoszą pisma czeskie w Pradze rozpoczyna się proces o obrazę czci, wytoczony przez b. ministra aprowizacji dr. Verbensky'ego przeciw znanemu działaczowi czeskiemu dr. Goudekowi. Oskarżony dr. Goudek zarzucił publicznie dr. Verbensky'emu, że tenże obejmując urząd ministra aprowizacji posiadał 8 tysięcy koron długu,

opuszczając to stanowisko dorobił się majątku oszacowanego przez znawców na co najmniej 8 milionów koron.

Dr. Verbensky jest z zawodu dentystą i należy do skrajnego odłamu socjalistów. Dr. Goudek zapytał się publicznie, w jaki sposób dr. Verbensky przyszedł w ciągu paru miesięcy do milionowego majątku.

Czesi i kościół.

Cieszyn, 12 października. (PAT.) Wedle doniesienia „Głosu Ludu Śląskiego”, czesi w celach czehizacji polskich ewangelików wystąpili z żądaniem, by kościół ewangelicki w Orłowej odstąpiono na nabożeństwa braci czeskich i grozili, że w razie odmowy użyją przemocy. Wobec manifestacji ludności polskiej, która oświadczyła, że bronić będzie kościoła, czeskie zakusy zostały udaremnione.

Nie chcą Czechów.

Cieszyn, 12 października. (PAT.) „Głos Ludu Śląskiego” donosi: Na Rusi Zakarpackiej szerzy się gwałtownie ruch antyczeski. Łączy się on z ruchem słowackim, ujawniając reakcję przeciwko czehizacji Rusi.

Ks. Hlinka.

Cieszyn, 12 października. (PAT.) Donoszą tutaj z Pragi, że rząd czeski stara się o to, ażeby ks. Hlinka i jego towarzysze nie otrzymali paszportów do Ameryki. Ks. Hlinka, bawiący w Paryżu, wybiera się do Ameryki, aby poinformować milionowe rzesze emigrantów słowackich o prawdziwym stanie rzeczy na Słowaczynie.

Memoriał słowaków w Paryżu.

Cieszyn, 12 października. (PAT.) Pisma czeskie podają treść memoriału, który ks. Hlinka złożył w Paryżu. W memoriale tym wykazuje ks. Hlinka, że czesi zajęli na Słowaczynie wszystkie źródła naftowe, że pousuwali urzędników słowackich, że luteranizują szkoły i zamykają kościoły. Memoriał ten spowodował wykluczenie ks. Hlinki z czeskiego zgromadzenia narodowego.

Kara śmierci.

Płock, 12 października. (PAT.) Dziś o godzinie wpół do 6 rano rozstrzelano na podstawie wyroku sądu doraźnego za współudział w szeregu napadów bandyckich Rudzińskiego, Olesiuka i Czupryna. Oskarżony Ciborowski skazany został na bezterminowe ciężkie więzienie. Sprawę Kowalskiego wyłączono i oddano sądom zwykłym.

Król podpisał traktat.

Paryż, 11 paźdz. (PAT.) Biuro Reutera donosi w telegramie z Londynu, że król ratyfikował traktat pokowy. Dokument został wysłany dzisiaj do Paryża.

Senat zatwierdzi traktat.

Wiedeń, 12 października (PAT.) B. K. donosi z Paryża pod datą 11 bm.: Na dzisiejszym posiedzeniu uchwalili senat ratyfikację traktatu pokojowego 217 głosami przy 1 wstrzymaniu od głosu. Przeciw traktatowi nikt nie głosował.

Białe gwardje węgierskie maszerują na Budapeszt.

(Od wł. korespondenta)

Wiedeń, 12 października. Z Budapesztu donoszą, że pod komendą gen. Voltego białe gwardje węgierskie maszerują na Budapeszt celem wypędzenia stamtąd Rumunów. Wojska te doszły już do miejscowości Raab. Gen. Volty nie zdradza swoich zamiarów, wydał tylko proklamację do żołnierzy o stworzeniu armii węgierskiej i o marszu na Budapeszt dla wypędzenia rumuńskich okupantów.

W Strasburgu.

Paryż, 12 października (PAT.) Gen. Humbert został zamianowany wojskowym gubernatorem Strasburga.

W szkołach cieszyńskich.

Cieszyn, 12 października. (PAT.) Tegoroczne wpisy szkolne świadczą wymownie o wspaniałym polskim charakterze Cieszyńszczyzny. Szkoły ludowej i wydziałowej zapisano w roku 900 dzieci, podczas gdy w ubiegłym zapisanych tylko 500.

Szczegóły zamachu na Haasego.

Berlin, 11 października (PAT.) O zamachu na postać Haasego donoszą pisma berlińskie następująco: W środę, około 1-ej po poł., na postać partii niezawisłych mężczyzn zamierzano strzelić do Haasego, idącego w pobliżu parlamentu w towarzystwie jakiejś damy kilkakrotnie z rewolweru. Pierwszy strzał chybił, wobec napastnik zauważywszy to, podbiegł do Haasego i strzelił ponownie kilkakrotnie do niego, stępnie odrzucił sprawca zamachu rewolwer, podniósł ręce do góry i bez najmniejszego oporu pozwolił się aresztować. Haasego przetransportowano do gmachu parlamentu, gdzie udzielono mu pierwszej pomocy. Jak się okazało, w przedzialekach lekarskich, został Haase ugodzony lekko w ramię. Pozatem ma przeszedłone i biodro.

Berlin, 12 go października. (PAT.) Przechoroby Haasego, umieszczonego w sanatorium św. Jadwigi, jest po nysiny i pozwala mieć nadzieję, że Haase wyleczy się zupełnie. Haase oddano prześwietleniu Roentgenowskie mu i ustalono, że kula, która ugodziła w udo, usiadła w okolicy kolana. Stawy nie zostały uszkodzone. Wczoraj dokonano operacji, kula nięto. Nie ma żadnych komplikacji. Pacjent gorączkuje, noc jednak spędził niespokojnie.

Zaprzestanie strajku.

Berlin, 12 października. (PAT.) W niemieckich fabrykach powrócili strajkujący robotnicy przemysłu stalowego do pracy. Zgodzili oni na nowe warunki zarobkowania.

Curzon.

Wiedeń, 12 października. (PAT.) B. K. donosi, że Curzon, prosząc prezydenta ministrów, ażeby możliwie najrychle zwolnił go z urzędu ministra spraw zagranicznych, ponieważ zamierza wycofać się z życia publicznego. Za jego następcę uchodzą Curzon.

Przemysł angielski wzrasta.

Londyn, 12 października. (PAT.) Wywóz angielski wzrósł w ostatnich czasach w niesłychanym stopniu. W przeciągu 8 miesięcy podwoił się prawie. Bezrobocie zmniejszyło się pod względem ilości przedwojennego. Zdemobilizowani żołnierze i robotnicy amunicyjni zostali wchłonięci przez przemysł pracujący pełną parą. Wykazał to ekonomista Chicza Monzy zapowiadający najwspanialszy rozkwit przemysłu, jakiego świat jeszcze nie widział.

Wilson ma się lepiej.

Wiedeń, 12 paźdz. (PAT.) W. B. K. donosi z Waszyngtonu pod datą 10 b. m.: Stan zdrowia prezydenta Wilsona stale się poprawia. Sekretarzy stanu zdecydowała wobec tego, że sprawa zastępstwa prezydenta nie jest już pilną.

Wilson chce mówić.

Wiedeń, 12 października. (PAT.) Wilson żądał od swego lekarza, aby mu pozwolono mówić na wewnętrznej amerykańskiej konferencji. Ponieważ stan zdrowia Wilsona stale się poprawia, przypuszczają, że będzie on mógł głosić mowę na końcowym posiedzeniu konferencji.

Tak się robi z obcymi papierami.

Wiedeń, 12 października. (PAT.) B. K. donosi z Pragi pod datą 11 bm. Ministerstwo skarbowe ogłasza, że z dniem 14 września wieczorem wycofano z obiegu i dwukoronowe banknoty wyemitowane przez państwo czeskie. Wymiana tych będzie jeszcze dłużej trwać. Wymiana tych banknotów nastąpi dnia 15 października w urzędach państwowych i w instytucjach bankowych. Wymiana ta nie będzie wolno żadnemu państwowemu przyjmować 1 lub 2 korony not. Wymiana dodatkowa jest wykluczona.

Kudujcie Polska Pażytko Państwa

Szkody Lotwy.

Wilno, 12 października. (PAT.) Komisja od-szkodowań ustaliła, że szkody wyrządzone Lot-wie przez wojnę sięgają 6 mil arów rubli, w tem szkody Rygi wynoszą blisko połowę.

Kursy dewiz.

Zurych, 12 października (PAT.) Berlińskie 21.30, dnia pop. 21.50, wiedeńskie 6.25, dnia pop. 6.25, praskie 16.75, dnia pop. 16.50. Ko-rony stemplowane 6.50, dnia pop. 6.35. Korony niestemplowane 6.50, dnia pop. 6.35.

Amerykańska eskadra lotnicza im. Tadeusza Kościuszki.

„Journal“ podaje wiadomość, że dziesięciu pilotów amerykańskich na znak podziwu dla polskiej armii polskiej z własnej inicjatywy utworzyło eskadrę lotniczą, która ofiarowała swe usługi najwyższemu dowództwu armii polskiej uzyskano przyłączenie do tej armii.

Szelem tej eskadry jest kapitan Meriam Cooper, który wraz z 9 towarzyszami nosi już form oficera armii polskiej. Oficerowie ame-rykańscy nadali swej eskadrze nazwę „eskadry Tadeusza Kościuszki“.

Przymusowe usunięcie obco-krajowców z Lublina.

Rada m. Lublina uchwiliła nagły wniosek rady miejskiej i przymusowego usunięcia z miasta osób obcej narodowości, nie będących obywatelami kraju, bez stałego określonego zajęcia i tych, którzy już gdzieindziej mieszkania posiadają. Podstawą wniosku są trudności ekonomiczne i brak mieszkań. Słuszna uchwała.

Zakaz manifestacji publicznych w Wiedniu.

„N. Fr. Presse“ donosi, że wobec fatalnych następstw powtarzających się w Wiedniu demon-stracji politycznych na ulicach miasta, wydany zostanie zakaz zwoływania tamże jakichkolwiek zgromadzeń na miejscach publicznych.

Irlandja otrzyma konstytucję na wzór kolonii.

Z Londynu donoszą, że na wczorajszej ra-dzie ministrów zapadła decyzja w sprawie kon-tytucji dla Irlandji.

Irlandja w myśl projektu otrzyma bowiem konstytucję na wzór kolonii angielskich, a więc pełny samorząd, ograniczony jedynie od-nośnie do spraw wojskowych.

KRONIKA.

— Brak papieru.

Nigdy prasa polska nie była tak traktowana po macoszemu, jak w obecnych chwilach. „Kur-ier Warszawski“, najstarsze pismo po „Gazecie Warszawskiej“, wychodzi oddawna na ćwiartkach papieru, jednego dnia wyszedł bez ogłoszeń, a ostatni numer został wydrukowany na tapeto-wym papierze. „Gazeta Warszawska“ i „Gaze-ta Poranna“ drukują na obcym papierze, z któ-rego jedna strona jest o połowę krótsza od drugiej. Prasa prowincjonalna goni resztkami, a „Rozwój“ już dziś poraz wtóry musi wstrzy-mać dwie kolumny ogłoszeń, aby tylko za-oszczędzić na jutro papieru.

Tak pracuje prasa polska.

— W sprawie wypłat należności z pretensji do b. władz okupacyjnych.

a) Wydział Likwidacyjny Ministerjum Apro-wizacji nadesłał do Starosty powiatowego w Łodzi okólnik treści następującej: Obecnie, z decyzji Głównego Urzędu Lik-widacyjnego wszelkie regulowanie należności i do-konywanie wypłat z tytułu pretensji do b. władz okupacyjnych w Kongresówce, pochodzących z przed 1 listopada 1918 r. na przyszłość doko-nywane być nie mogą, zaś w razach wyjątko-wych tylko po porozumieniu się w każdym po-

szczególnym wypadku z Głównym Urzędem Li-kwidacyjnym.

O ile sprawy wyżej wymienione dotyczyć będą Ministerjum apro wizacji, porozumiewać się należy z Głównym Urzędem Likwidacyjnym za pośrednictwem Wydziału Likwidacyjnego przy Ministerjum apro wizacji.

— Z Tow. Kresów Pomorskich.

a) Odkonane się zebranie zorganizowanego pod egidą Łódzkiego Oddziału T-wa Kresów Pomorskich Komitetu przyjęcia gości z Warmji i Prus Wschodnich. Przewodniczył poseł p. A. Harasz.

Wybrano stały Komitet, złożony z 12 pań i 24 panów, których zadaniem będzie oprowa-dzanie gości po mieście i ogędziny różnych, go-dnych widzenia instytucji i zakładów.

Pierwsza wycieczka złożona z 38 osób za-witała do Łodzi w dniu 7 b. m., a według wy-jaśnień członka Zarząd T-wa Kresów Pomor-skich inż. Świerczewskiego, przybyć ma jeszcze partjami (po 15 do 20 osób w każdej) około 400 warszawiaków i mazurów.

Koszty związane z przyjęciem pierwszej wy-cieczki wyniosły 2,053 mk., wpłynęło na ten cel — 1,857 mk.

Z pośród ścisłego Komitetu wyłoniony bę-dzie zarząd w dniu 16 b. m.

W celu wygłoszenia cyklu odczytów o na-szych kresach — Warmji i Mazowszu — zaan-gażowano prelegentów z Warszawy.

— Z Komitetu „Wieś dla dzieci“.

c) Według posiadanych wykazów, Zarząd Ko-mitetu „Wieś dla dzieci“ miał rozesłanych na prowincję ogółem 5,997 dzieci, utrzymywanych kosztem ziemiaństwa i komitetów prowincjonal-nych.

Ponieważ znaczna liczba dziatwy powróciła do swych rodzin do Łodzi bez zawiadomienia Komitetu, dlatego przystąpiono obecnie do spraw-dzenia liczby dzieci, pozostających jeszcze na wsi.

W tym celu Komitet rozesał ankietę do wszystkich Komitetów prowincjonalnych, schro-nisk i Rad Opiekuńczych o zestawienie dokła-dnych wykazów dziatwy, znajdującej się na wy-chowaniu na wsi.

— Na kolonje letnie.

a) Z przyznanej przez Chrześcijańskie Tow. dobroczynności Radzie szkolnej Okręgowej (Sek-cji kolonji letnich) zapomogi w wysokości 7 ty-sięcy mk. na urządzenie kolonji letnich w Rudzie Pabjanickiej pozostało mk. 4 tys. Sumę tę zarząd Tow. postanowił nie wypłacać ze względu na to, że sekcja ta w roku bieżącym funduszu na ten cel nie potrzebuje. Sumę tę uchwalono przechować do następnego roku.

— Z Gniazda dla sierot.

c) Istniejące w Radogoszczu Gniazdo siero-ce zarezerwowało sobie — dorocznym zwyżka-jem — dwie Wszystkie Świętych i Zadzuszek dla kwesty ulicznej i sprzedaży chorągiewek za-łożonych do zdobienia grobów wzamian palenia światła.

— Kursy wieczorowe.

Koło Polskiej Macierzy Szkolnej imienia A. Mickiewicza w Rokicciu z dniem 20 paździer-nika r. b. otwiera „Kursy Wieczorowe dla do-rosłych“. Zapisy na takowe będą przyjmowane w lokalu Macierzy (szosa Pabjanicka 27) 10, 11, 13, 14 i 15 bm. od g. 6—7 w.

— Szkoła realna.

Dyrekcja 8-klasowej Wyższej Szkoły Realnej z Wydziałem Handlowym Zgromadzenia Kupców m. Łodzi otrzymała od p. sędziego Teodora Tujakowskiego kwotę 1017.50 mk., ofiarowaną przez kolegów p. Tujakowskiego — prawników, sędziów i adwokatów — na wpisy dla niezamożnych uczniów podług uznania Rady Pedago-gicznej. W imieniu niezamożnej młodzieży skła-dam szanownym ofiarodawcom serdeczne „Bog zapłać“. Dyrektor Józef Adamowicz.

— Ze Słow. nauczycielstwa polskiego.

a) Pod przewodnictwem prof. J. Adamowi-cza odbyło się nadzwyczajne zebranie ogólne Łódzkiego Oddziału Słow. nauczycielstwa pol-skiego.

Z powodu wyjazdu dyr. E. Klossa z Łodzi oraz złożenia mandatów członków zarządu, do-konano wyboru nowego zarządu, w skład któ-

jego weszli pp. K. Tomaszewski, Kaczanowski, Starkiewicz, Koszyk, Wiśniewski, Janiszowski, Jan Władysław Radwański, Waszczyński i dr. Kopciński oraz jako zastępcy: pp. Wojeński, Gorczykowski i Maciński.

Omawiano sprawę zorganizowania kursów pedagogicznych dla nauczycieli szkół średnich.

— Statystyka gmin i sołtysów.

a) Dla opracowania wykazu miejscowości, mającego uwzględnić podział na gromady, zło-żony został statystyczny komisja z wydziałem „Statystycznych zażądań od starostwa danych, do-tyczących: nazwy gmin, nazwy sołtysów z po-daniem siedziby sołtysa, oraz uwag, których treścią ma być unormowanie wszystkich zmian terytorjalnych, zaszytych na obszarze danej gmi-ny w czasie stanu przedwojennego po dzień dzisiejszy.

— Odczyt.

Dnia 16 października b. r. wygłosi w sał Koncertowej prof. Adam Czerbak, znany nam ze swych występów medjumista, prezes i dyr. Techn. Centralnego warszawskiego Towarz. medjum. interesujący wykład na temat: Inkwizycja śre-dniowieczna i ich ofiary: Joanna D'Arc, Savo-uarola, Giordano Bruno, Huss, Galileusz, Proce-sy, torturowanie i palenie czarownic (medjów) i t. d. Wykład będzie ilustrowany 30 obrazami świetlnymi, jako reprodukcje ze współczesnych publikacji i aktów sądowych, budzi więc w na-szem mieście niezwykle ożywienie i zaintereso-wanie.

— Ładny rewident.

Policja kryminalna pochwyciła niejakiego Wincentego Jaworskiego, który podrobiwszy sobie świadectwa, jakoby był rewidentem, pobierał na zasadzie tych świadectw grube łapówki.

Po zbadaniu sprawy okazało się, że ów Wincenty Jaworski, jest zupełnie inną osobą, nazywa się naprawdę Michał Radwański i już trzykrotnie zdołał wymknąć się z rąk policji. Skradł on papiery właścicielowi Wincentemu Jaworskiemu i na tej zasadzie operował jako Jaworski.

Stempel z orzeknięm zrobił mu Lejba Jakubowicz, zamieszkały przy ul. Piotrkowskiej 27, chociaż tego rodzaju rzeczy są zabronione.

Świadectwo wydrukowała jedna z maszyni-stek prywatnych biur porad.

Radwański z zawodu jest farmaceutą i po-chodzi z kaliskiego.

— Piekarze w Zgierzu.

a) Wobec zawieszenia czynności w piekar-niach zgierskich, z wyjątkiem tych, które wypie-kają chleb dla Sekcji zaprowiantowania, Sekcją zwróciła się do Komisarza powiatowego z proś-bą, ażeby, o ile Zgierz w najbliższym czasie nie będzie zaopatrzonej w dostateczną ilość mąki na chleb, zamknięte piekarnie były otworzone dla wypieku chleba, jak to ma miejsce w Łodzi.

Teatr i sztuka.

— Teatr Polski.

Dzisiaj ostatnie przedstawienie w gmachu przy ul. Cegielińskiej. Odegraną będzie aktualna sztuka J. Bo-rawskiego pt. „Prusacy“. Ceny najniższe.

Na Górno-Siążaków.

Zamiast kwiatów na grób s. p. Henryka Mater-nickiego Anna i Cez. Boryslawscy 25 mk. M. Berget za cenę przekupienia funkcjonariusza izby odkażająca 50 mk. Urzędnicy Wydziału surowców wojennych 527 mk. Bądowski 20 mk. napiwek otrzymany w fir-mie Steinberg i Spletwak. Rada Nadzorcza i koope-ratywa spożywcza przy Radzie miejskiej opiek. 53 mk. Personel drukarni St. Tarkowskiego 53 mk. Wydział handl. sejmików Łódzkiego, łaskiego i brzezińskiego w Łodzi 190 mk. Wieś Leonów 16 mk. 50 fen., 1 kor S. T. 50 mk. Kliszko 50 mk.

Farby „KOLORYT“

w torebkach do własnoręcznego farbo-wania wszelkiego rodzaju materiałów są bezsprzecznie lepsze od wszelkich podobnych fabrykatów.

Dostać można w aptekach, składach aptecznych, kooperatywach, składach farb i mydlarniach. Przedstawiciel na Łódź: H. Piasecki, Łódź, Św. Anny 3D, 1432

Tajemnicze zbrojenia Czechów.

Przesuwanie wojsk i gromadzenie amunicji. Podwójna tra. Gromadzenie jeńców ukraińskich i zbrojenie ich. Nasz obowiązek baczności.

Depesze doniosły o ruchach wojskowych, jakie zauważono po za linią demarkacyjną na froncie cieszyńskim. Przesuwają się kolumny wojsk, gromadzi się amunicja, obsadza się stanowiska. Mimowoli nasuwa się pytanie: jaki cel mają te zabiegi czechów? Politycznie usprawiedliwiają oni to nagromadzenie sił na linii od Jabłonkowa i Cieszyna aż po Użoż, tem, że boją się Węgrów. Mówiąc to polakom — twierdzą równocześnie przed węgrami, iż obawiają

się polaków. W każdym więc razie nie ostantniają prawdy.

Wojska czeskie zaopatrzona są dobrze w broń. Rzecz charakterystyczna — w ostatnich czasach troska o zaopatrzenie w broń jest tak wielka u Czechów, iż mimo posiadania wielkich fabryk amunicji, poczynili oni znaczne zamówienia w styryjskich fabrykach austriackich na kilkanaście milionów koron. Jak duże muszą być zamówienia czeskie w Austrii na broń i amunicję, świadczyć może fakt, że posterę odpowiednio fabryki Steira podskoczyły w związku z temi zamówieniami o 200 koron.

Równocześnie z temi zamówieniami gromadzą czesi jeńców austriackich — ukraińców, wracających z niewoli włoskiej w okolicy Munkacza. Tutaj uzbrają ich i formują prawdziwo-

dobnie z celem użycia tych jeńców jako barykady powstańczych w Galicji wschodniej.

Na ruchy te, całkiem planowe, na te zbrojenia i gromadzenie państwowego materiału politycznego, polska opinia publiczna zwrócić musi baczna uwagę. Albowiem, o ile nie ulega kwestii, że wojna i pogotowie wojenne nakłada na nas wielkie ciężary, o tyle z drugiej strony musimy pamiętać, iż nasza pogotowie wojenne poddyktowane jest ciężką sytuacją, jaka się układa dookoła Polski, tak ze strony zachodnich, jak i wschodnich sąsiadów. Zwłaszcza trzeba na oku frontu cieszyńskiego, wobec źle zaprowadzonego się dla Czechów plebiscytu, uważnie wejść w ruch.

Kino-Resursa
przy ulicy Kilińskiego № 117.
PROGRAM: 2254

I) Grób ich miłości
Sensacyjny dramat węgierski w 5 aktach, osnuty na tle przygód w obozie cygańskim.

II) Zona-ersatz arcywesela farsa w 2 aktach.
Dla młodzieży szkolnej i dzieci specjalny program codziennie od godz. 5 do 5, a w niedzielę 2 przedstawienia od godz. 5—7 po południu.

MEBLE
wszelkiego rodzaju w dużym wyborze poleca **DAK** ze składem
Piotrkowska № 147. 2124 10

Białe towary
szwajcarskie

najtaniej u firmy
Szmachał i Roznar
Łódź, Piotrkowska 100.
2423 1

Orkiestron w dobrym stanie do sprzedania. Wiadomość w restauracji, ul. Kilińskiego 67. 7954-1

Piekarnia do sprzedania z całym urządzeniem z powodu wyjazdu w Aleksandrowie, ul. Spacerowa 39. 7991-2

Sklep z powodu choroby jest do sprzedania. Zakątek № 80, w sklepie. 7994-2

Sklep kolonialny sprzedam Leśna 9, przy Drewno-wskie. 7755-1

Sprzedam sklep kolonialno-spożywczy w dobrym punkcie z powodu wojska, Wólczańska 79. 8003-1

Sprzedam tanio plac 40 x 50 w śródmieściu. Wiadomość: Pańska 7, w sklepie chrześcijańskim. 7544-1

Tanio sprzedam kanapkę, foteliki i stolik. Zawadzka 1 m. 17. 7947-2

Urządzenie sklepowe do sprzedania a także beczka do nafty, beczka do kapusty i maszyna do szycia. Wólczańska № 97, wiadomość u gospodyni. 7937-1

Wielki wybór drzew owocowych w najlepszych odmianach poleca zakład ogrodniczy „Stefanów”, Łódź, ul. Brzezińska 101, S. Dymkowski. Cenniki wysła się na żądanie gratis i franco. 7621-10

Otrzymała ofertę K. T. proszę odpowiedź. Oferta pod „T”. 7971-1

Pianino Seiera do wynajęcia na godziny. Wiadomość w Magistracka 4-2, drugi dom, ul. Sreńniej. 7841-1

Pokój umeblowany do wynajęcia. Oferty w Rozwoju pod „Umeblowany”. 7970-1

Poszukuje 15,000 mk. na majątek ziemski. Oferty w Rozwoju pod „Majątek”. 7698-1

Potrzebny zdotny czeladnik krawiecki. Piotrkowska 132. Majeranowski. 7951-1

Potrzebny pałac. Kilińskiego 170. 7995-2

Przyjmę wspólnika, chrześcijańska, z kapitałem 25 tysięcy marek i udziałem w pracy do poważnego handlowego interesu na czas dłuższy; kapitał zagwarantowany hipoteką, pożądam kupiec z branży opałowej. Oferty w Rozwoju dla „Wspólnika”. 8004-2

Poszukiwana zdolna, sumienna i panna sklepowa z kaucją 500 mk. do samodzielnego prowadzenia mleczerii. Zgłaszać się osobliście do Mleczarni Ziemiańskiej, Dzielna 30, do kantora. 8004-2

Przyjmę panią, pana, lub małżeństwo bezdzietne do wspólnej pracy w elektryczności. Aleje Kościuski 26-7.

Umeblowany pokój z gazowym oświetleniem do wynajęcia. Ul. Składowa 15 m. 5. od 5-5 w. ecz. 7793-1

Zaginiony piesek, rasy malej, czarna, pod garzą okiem białe, łapki krzywe wabi się Bobek prosię odprowadzić na ulicę Lipową Nr. 64, do sklepu Kwiatkowskiego za nagrodą. 7989-1

Stowarzyszenie Ogrodniczo-Handlowe w Łodzi.
ul. Dzielna 25.

Zawiadamia Sz. klientelę, iż dla dogodnienia otworzyliśmy filję przy ul. Piotrkowskiej № 183 zaopatrzoną w wszelkie produkty ogrodowe, a także w wielkim wyborze owoce po cenach niskich.

Kiech każdy spieszy zaopatrzyć się na zimę. 2439 2

KONKURS.
Rada Miejska m. Zgierza ogłasza niniejszym KONKURS NA POSADĘ Burmistrza m. Zgierza.

Pensja wynosi rocznie mk. 12.000,— i Mk. 2.400,— podatku na mieszkanie, opat i oświetlenie. Kandydaci, mający praktykę w dziedzinie gospodarki miejskiej winni złożyć do dnia 20 b. m. do Magistratu podania z dokładnym życiorysem.

Nizsza Szkoła Ogrodnicza
(subsydowana przez Ministerstwo Oświaty) w Rudzie Pabjanickiej

przyjmuje podania kandydatów i kandydatek codziennie do 15 października r. b. od godz. 9—12 w południe w lokalu Polskiej Macierzy Szkolnej w Rudzie Pabjanickiej, lub u p. L. Kołaczekowskiego, Zakład Ogrodn. w Łodzi, ul. Piotrkowska 83. — Internat będzie. 2366-1

Maszyny do pisania
Taśmy do wszelkich maszyn piszących, 1a gatunek przedwojenny
Mech. warsztat reparacyjny wszelkich systemów
Nauka pisania na maszynach wszelkich systemów.
Kupno maszyn do pisania. 2500 1
Adolf Goldberg, Łódź, Andrzejka № 1.

Drobne ogłoszenia:
Kupno i Sprzedaż:
A.A.A.A.A. Kupuję wszelkie tutaj. Płacę najlepiej. Grosman, Piotrkowska 24. Przyjmuję reperacje kuferskie. 7812-25

A. A. A. A. A. Obrączki ślubne para od 70 marek, gwarancja za zioto, pierścionki, zegary, zegarki najtaniej, sprzedaje pierwszy polski sklep zegarmistrzowski-jubilerski, Brzezińska 10, Jan Placiek. 7718-15

AAAAA Kupuję zakłady karawulowe, lokowe, dywany perskie, pianina, antyki. Płaca najwyższe ceny. Hotel Victorja, pokój 4, Piotrkowska 67. 7903-1

A. A. A. Ważne dla Pań! Robota bluzki mk. 8, spodniczki mk. 8, kostjuma mk. 40, palta mk. 40. Piotrkowska 154 m. 18. 7992-1

A. A. A. Konopniana tkanina, zwyczaj mocna, odpowiednia na podróżne płaszcze, materace, sienniki, bluzy i spodnie robotnicze i t. p. Bardzo tanio, bo w prywatnym mieszkaniu. Włodzewska 40 (Kilińskiego), front, I piętro m. 10. Tamże flanely i sarówka na pościel i wsypy, kolorówka. 7502-3

A! A! Łóżka, materace, szafę, bielizniarkę, o tomanę, leżankę, stół, krzesła, biureczko, figury, obrazy sprzedam tanio. Piotrkowska 261 m. 4, II piętro, front. 7799-1

A) Meble sprzedam tanio: łóżka, materace, szafy, bielizniarkę, leżankę, umywalnię, o tomanę, lustra, kredens, stół, krzesła, zegar, biurko, fotel, stół biurowy, gramofon, maszynę nożną. Piotrkowska 225-3, I p. front. 7798-2

A. Meble sprzedaje, szary, łożka, stoły, kredensy oraz inne. Piotrkowska 108, Przędziewiecki. 7928-4

Gryczki do sprzedania różnego gatunku u kowala, Doma 21, Radogoszcz. 7701-4

Pranki, koronki nitane, klockowe, hatty poleca w mieszkaniu prywatnym W. Bogucka, Kilińskiego 102 m. 4, pierwsze piętro. 7836-5

Meble nowe i używane sprzedaje po cenach najniższych. Orta 25 stolarnia. 7520-3

Opłaty domowe bardzo smaczne od 4 mk., od godz. 12-5 po poł. Kilińskiego 50 m. 4, II p., front. 7807-5

Różne:
A kuszerka M. Nowakowska mieszka obecnie Dzielna 54 m. 18. 7925-11

A kuszerka Gołańska przyjmuje A na czas stałości u siebie. Ul. Kilińskiego № 152. 7815-2

Bilanse, ekspertyzy, zorganizowanie buchalterji oraz stałe prowadzenie ksiąg handlowych uskutecznia długoletni buchalter większej fabryki w Łodzi. Retencje pierwszorzędne. Oferty uprasza się składać do administracji Rozwoju pod „Buchalter”. 7888-8

Chłopiec inteligentny potrzebny. Wiadomość w administracji Rozwoju. r-0

Fryzjerski subjekt potrzebny zaraz. Zachodnia № 11. 7979-2

Kurs francuskiego grupami, od 10 godzin. Konwersacji. Polski zaniedbany. Pomoc w polskim, francuskim. Zapisy codziennie 8-9. Kilińskiego 77. 7491-4

Montar mechanik specjalista w przewodach, rur parowych, wodociągów, giecie rur oraz w robotach kotłarskich jak, reparacje kotłów i ich ustawian przyjmuję roboty na siebie lub może objąć posadę. Rokicińska 7-20. Franciszek Błaszczyk. 7808-1

Młoda osoba poszukuje posady zarządzącej w gospodarstwie lub gospodyni, może być w probostwie. Znam także krawieczkę. Może być na wyjazd. Oferty w Rozwoju sub „I. L.”. 7975-1

Oficer poszukuje lokalu 2,3 lub 4 pokoi z kuchnią, przy tramwaju, w śródmieściu, od zaraz. Adresy pod „Lokal dla oficera”. 7965-1

Zagubiona dokumenty.
Anna Rozycka zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7996-3

Ciupa Wawrzyniec zagubił paszport rosyjski wydany w Gorzkowicach. 7942-1

Emil Kela zagubił paszport niemiecki wydany w Sieradzu. 7929-2

Gadomska Marja zagubiła legitymację chlebową żółta na 10 osób. 8002-1

Górska Marja zagubiła kartę węglową za № 6450. 7995-1

Hase Linda zagubiła paszport polski wydany w Gorce Pabjanickiej. 7975-1

Julian Micalak zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7980-3

Jan Jędrzejczak, Panska 7 zagubił kartę węglową. 7939-1

Józeta Jaroszek zagubiła kartę węglową wyd. za № 3834. 7994-1

Józeta i Anna Szalkowsky zagubili paszporty niemieckie wydane w Łodzi. 7926-1

Leon Pinkus zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7927-1

Skradziono paszport niemiecki wydany w Łodzi na imię Józeta Krzyżaniński. 7927-1

Szpigelman Mieczysław zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 7927-1